

শ্ৰদ্ধাঞ্জলি

সদ্যপ্ৰয়াত দুগৰাকী ভাৰতীয় বিজ্ঞানীৰ স্মৃতিত

ক্ষীৰধৰ বৰুৱা

যোৱা ৭ ছেপ্টেম্বৰ (২০২০) তাৰিখে ভাৰতৰ দুগৰাকী মহান বিজ্ঞানীৰ দেহাৱসান ঘটিছে। এগৰাকী ভাৰতৰ পদাৰ্থবিজ্ঞানী, সুদক্ষ বৈজ্ঞানিক প্ৰশাসক আৰু বিজ্ঞান জনপ্ৰিয়কৰণৰ কাণ্ডাৰী ড° নৰেন্দ্ৰ কে ছাইগল (Dr. Narender K. Sehgal) (বয়স ৭৯ বছৰ)। আনগৰাকী ভাৰতৰ ৰেডিঅ'জ্যোতিৰ্বিজ্ঞান চৰ্চাৰ বাটকটীয়া ড° গোবিন্দ স্বৰূপ (Dr. Govind Swarup) (বয়স ৯১ বছৰ)। আমি দুয়োগৰাকী ব্যক্তিলৈ গভীৰ শ্ৰদ্ধাঞ্জলি আগ বঢ়াইছোঁ।

বিজ্ঞান জনপ্ৰিয়কৰণৰ পুৰোধা নৰেন্দ্ৰ কে ছাইগল

ভাৰতত 'ৰাষ্ট্ৰীয় বিজ্ঞান আৰু প্ৰযুক্তিবিদ্যা সংযোগ পৰিষদ'ৰ (NCSTC) আহ্বানক্ৰমে প্ৰতি বছৰ ২৮ ফেব্ৰুৱাৰি তাৰিখটো 'ৰাষ্ট্ৰীয় বিজ্ঞান দিৱস' (National Science Day) হিচাপে পালন কৰা হয়। এই তাৰিখটোতে ছাৰ ছি ভি ৰামণে ১৯২৮ চনত 'ৰামণ প্ৰভাৱ' আৱিষ্কাৰৰ কথা ৰাজহুৱাকৈ প্ৰকাশ কৰিছিল। বহুতে সচৰাচৰ ভবাৰ দৰে বিজ্ঞানী ৰামণৰ জন্মদিন ৭ নৱেম্বৰ তাৰিখটোকে ৰাষ্ট্ৰীয় বিজ্ঞান দিৱসৰ দিন হিচাপে গ্ৰহণ কৰিব পৰা গ'লহেঁতেন।

কিন্তু 'এনছিএছটিছি'ৰ মুৰব্বীগৰাকীৰ জন্মদিনটোও ৭ নৱেম্বৰত পৰে, আৰু তেখেতে নিজৰ জন্মদিনটো বিজ্ঞান দিৱসৰ সৈতে জড়িত কৰিব খোজা নাছিল। প্ৰকৃততে তেখেতৰ পৰামৰ্শক্ৰমেই ভাৰতবৰ্ষত বিজ্ঞান জনপ্ৰিয়কৰণৰ মহান উদ্দেশ্য আগত ৰাখি প্ৰথমবাৰৰ বাবে 'ৰাষ্ট্ৰীয় বিজ্ঞান দিৱস' পালনৰ সিদ্ধান্ত গ্ৰহণ কৰা হৈছিল ১৯৮৬ চনৰ ডিছেম্বৰত। আৰু ১৯৮৭ চনৰপৰাই ২৮ ফেব্ৰুৱাৰি তাৰিখে দেশত এই দিৱস পালন কৰি অহা হৈছে।

'এনছিএছটিছি'ৰ মুৰব্বী এই বিজ্ঞানী গৰাকীয়েই আছিল ড° নৰেন্দ্ৰ কে ছাইগল। ভাৰত চৰকাৰে দেশখনৰ জনসাধাৰণৰ মাজত বিজ্ঞান জনপ্ৰিয়কৰণ কৰাৰ উদ্দেশ্যে ১৯৮২ চনত 'ৰাষ্ট্ৰীয় বিজ্ঞান আৰু প্ৰযুক্তিবিদ্যা সংযোগ পৰিষদ' (National Council for Science and Technology Communication) গঠন কৰে। এই প্ৰতিষ্ঠানৰ

প্ৰথমগৰাকী মুৰব্বীৰ দায়িত্বভাৰ ড° এন কে ছাইগলৰ হাতত অপৰ্ণ কৰা হৈছিল।

১৯৪০ চনৰ ৭ নৱেম্বৰত লাহোৰত নৰেন্দ্ৰ ছাইগলৰ জন্ম হৈছিল। তেখেতৰ পিতৃ আছিল এগৰাকী লেখক আৰু সাংবাদিক।

নৰেন্দ্ৰ কে ছাইগল

তেখেতে ১৯৬০ চনত পঞ্জাব বিশ্ববিদ্যালয়ৰপৰা স্নাতক উপাধি লোৱাৰ পাছত ১৯৬১ চনত 'ভাৰত পাবমাণৱিক গৱেষণা কেন্দ্ৰ'ৰ প্ৰশিক্ষণ বিদ্যালয়ৰপৰা প্ৰশিক্ষণ লাভ কৰে। তাৰ পাছত 'তাত্ত্বিক

তাৰপৰা এমএছ আৰু পিএইচডি (বিষয় - কণিকা পদাৰ্থবিজ্ঞান) উপাধি লাভ কৰে।

তাৰ পাছত ড° ছাইগল ভাৰতলৈ উভতি আহি জলন্ধৰৰপৰা 'ছায়েন্টিফিক অ'পিনিয়ন' (Scientific Opinion) নামৰ এখন আলোচনী প্ৰকাশ কৰে, আৰু লগতে লণ্ডনৰ 'নেচাৰ' আলোচনীৰ এজন আমন্ত্ৰিত লেখক হিচাপে নিযুক্তি লাভ কৰে। তেখেতে পূব আফ্ৰিকাৰ মাগাডিৰিচ'ৰ ছ'মালি নেশ্যনেল বিশ্ববিদ্যালয়ত দুবছৰ অধ্যাপনা কৰি আহি ১৯৭৮ চনত আহমদাবাদৰ ইছৰ'ৰ 'মহাকাশ প্ৰয়োগ কেন্দ্ৰ'ত (SAC) কিছুদিন ডিজিটিং বিজ্ঞানীৰূপে কাম কৰে।

১৯৮২ চনত ছাইগলে ভাৰত চৰকাৰৰ 'বিজ্ঞান আৰু প্ৰযুক্তিবিদ্যা' বিভাগৰ অন্তৰ্গত নৱগঠিত 'ৰাষ্ট্ৰীয় বিজ্ঞান আৰু প্ৰযুক্তিবিদ্যা সংযোগ পৰিষদ'ৰ মুৰব্বী হিচাপে যোগদান কৰি দেশৰ জনসাধাৰণৰ মাজত বিজ্ঞান শিক্ষা, বৈজ্ঞানিক সজাগতা আৰু বৈজ্ঞানিক মানসিকতাৰ প্ৰচাৰ তথা প্ৰসাৰৰ কাৰণে জীৱন উছৰ্গা কৰে। তেখেতে নিজে প্ৰতিষ্ঠা কৰা 'বিজ্ঞান প্ৰসাৰ'ৰ মুৰব্বী হিচাপে ২০০০ চনত অৱসৰ গ্ৰহণ কৰে।

ড° ছাইগলৰ নেতৃত্বতে ১৯৮৭ আৰু ১৯৯২ চনত দুবাৰকৈ 'ভাৰত জন বিজ্ঞান যাত্ৰা'ৰ (Bharat Jan Vigyan Jatha) আয়োজন কৰি সমগ্ৰ ভাৰতৰে গাঁৱে-ভূঞে

এনছিএছটিছিৰ প্ৰতীক

বিএক্টৰ পদাৰ্থবিজ্ঞান'ৰ বৈজ্ঞানিক বিষয়া হিচাপে কিছুদিন কাম কৰি ১৯৬৩ চনত আমেৰিকাৰ উইছকনছিন বিশ্ববিদ্যালয়লৈ গৈ

বিজ্ঞান-মনস্কতাৰ প্ৰচাৰৰ বাবে প্ৰচেষ্টা চলোৱা হয়। দেশৰ শিশু আৰু কিশোৰৰ মাজত বিজ্ঞান শিক্ষাৰ প্ৰচাৰৰ উদ্দেশ্যে ১৯৯৩